

Basale Stimulatie.

Wie ben ik ?

Wat voel ik allemaal in mij en rond mij ?

Welke houding zet me telkens weer klem en maakt dat ik niets kan ervaren ?

Van wie is de warme hand, die me op die manier zet dat ik echt kan voelen aan een voorwerp ?

Met deze inhouden houdt basale stimulatie zich bezig.

Hoe kunnen we de diep meervoudig gehandicapte persoon helpen om telkens een beetje meer zichzelf te laten worden ? In de eerste plaats door ervoor te zorgen dat hij zichzelf kan voelen, dat hij zijn eigen lichaam kan gewaar worden en dat op een aangename manier. Dat is niet eenvoudig voor iemand die voortdurend kampt met niet goed afgestemde houding en bewegingen. Een te hoge of een te lage spierspanning of een steeds maar wisselende spierspanning brengt met zich mee dat men zichzelf niet als een vloeiend geheel ervaart. Anderen lopen vast in het herhalen van telkens weer hetzelfde gedrag. Ook zij zijn daardoor afgesloten van zichzelf en van hun omgeving.

Basale stimulatie probeert in de eerste plaats om de persoon te sterken in zijn **lichaams-ik**. Dat gebeurt door het aanbieden van eenvoudige en doordacht gestructureerde waarnemingen. Telkens weer stemmen we af op de beleving van het diep meervoudig gehandicapte kind of volwassene. Dringt onze prikkel door ? Wordt het een echte gewaarwording ? Heeft het betekenis, ook al "duurt" de betekenis slechts een enkel moment ? Geeft het hem of haar informatie over zichzelf en over de wijze waarop hij of zij in de wereld staat ?

De originele bijdrage van basale stimulatie situeert zich in het domein van de "**dichte zintuigen**":

- het somatische of de waarneming via de huid van warmte, druk, e.a. en via in de spieren.

- het vestibulaire of de waarneming van de eigen positie in de ruimte, van globale en meer specifieke beweging.

- het vibratorische of de waarneming van trilling via de huid en vooral ook via het beenderstelsel.

Deze waarnemingsvelden zijn nauw met elkaar verbonden en zijn zeer vroeg aanwezig. Reeds voor de geboorte zijn ze belangrijk voor de ontwikkeling van de mens. Bij de geboorte komt er een belangrijke functie bij: de ademhaling: door het accentueren van het ademhalingsritme, leert de persoon iets over zichzelf en komt hij vaak tot een verdieping van de ademhaling.

Deze dichte zintuigen spelen een bepalende rol in de sociaal-emotionele ontwikkeling van de mens. Hier wordt de basis gelegd voor de verdere ontwikkeling van de waarneming: om later ook geur en smaak, geluid en beeld en tactiele prikkels te herkennen en te begrijpen.

Het begrip basale stimulatie is nu 20 jaar oud. In de eerste jaren lag de nadruk op de "activiteiten", op echte stimulering en op het gebruik van verschillende aangepaste

materialen. Langzamerhand is de klemtoon verschoven naar de **activiteiten van het dagelijks leven** en naar de **communicatie** met de diep meervoudig gehandicapte persoon. Er wordt gepoogd om iets mee te delen, iets te laten beleven van de rijkdom van het dagelijks leven in het contact op het verzorgkussen, bij het eten, bij het slapengaan, ...

We spreken nu meer over **attitude**, over houding in de toenadering tot de persoon en minder over techniek en materiaal. In de cursussen wordt dan ook daarop de nadruk gelegd. De eigen gevoeligheid voor aanraking, voor beweging, voor trilling en voor een attente bejegening van het lichaam wordt aangescherpt via allerlei ervaringsoefeningen. We leren geconcentreerd werken met eenvoudige middelen, het meest nog met ons eigen lichaam en we leren de noodzakelijke begrippen om erover te kunnen praten met collega's en met ouders.

Andreas Fröhlich, de grondlegger van basale stimulatie, is nu professor orthopedagogie aan de universiteit van Landau in Duitsland. Basale stimulatie vindt ondertussen zijn weg buiten de zorg voor de diep meervoudig gehandicapte persoon. In Duitsland kent het momenteel een snelle verspreiding in de ziekenhuisverpleging en in de bejaardenzorg.

**Ik ben in het centrum
van de wereld.
Ik voel me,
ik weet me bijna niet.
De dingen bestaan
als ze bij mij zijn
aan en rond mijn lichaam en naar mij
komen.**

Andreas Fröhlich

Philip Vanmaekelbergh